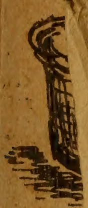
הגדה
של
פסח

RB278140

ודת
וד

קבוצת דברת תש"ט

יזכור

עם ישראל את הנשמות הטהורות

של בניו ובנותיו הנאמנים והאמיצים
אנשי העבודה והשלום אשר הלכו מעבודת
יצירה ובנין ויחרפו את נפשם על כבוד
ישראל ועל אדמת ישראל

יזכור ישראל, ויתברך בזרעו
ויאבל על זיו העלומים
וחמדת הגבורה וחדות הרצון
ומסירות הנפש
אשר נספו במערכה הכבדה.

אל ישקט ואל ינחם
ואל יפוג האבל ותחושל הגבורה
עד בוא יום וישובו כל נדחי ישראל
ויחיו את ארצם

יתגדל ויתקדש האדם העברי.

הכון לליל פסח

כל העולם כולו אומר הלל כי בלילה זה אוצרות שלמים נפתחים

הַחֹדֶשׁ הַזֶּה הוּא לָכֶם רֹאשׁ חֳדָשִׁים. רִאשׁוֹן לְכָל חָדְשֵׁי הַשָּׁנָה, יֶרַח הָאָבִיב; וּבַחֹדֶשׁ זֶה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹ, פֶּסַח הוּא, זְמַן חֵרוּתֵנוּ, כִּי בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה יָצְאוּ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם

הרינו מוכנים ומזמנים לקיים מצות עשה לשמור את חג האביב ולספר ביציאת מצרים; וכל המרבה לספר ביציאת מצרים

הרי זה משובח

גֶּשֶׁם חָלַף הָלַךְ לוֹ,
הָעֲנָנִים הִתְפַּזְּרוּ וְאֵינָם,
הַשָּׂדוֹת מוֹרִיקִים וּמְשַׁגְשְׁגִים.

הנה הסתָו עבר.
הגשם חלף הלך לו.
הנִצנים נראו בארץ,
עת הזמיר הגיע וקול
התור נשמע בארצנו,
התאנה חנטה פגיה,
והגפנים סמדר
נתנו ריח.

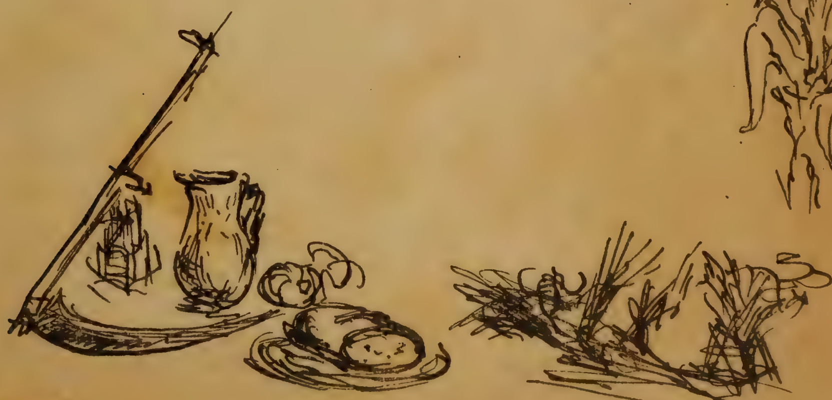

נִיבִים דוֹבְרִים אֵלַי: זְרָעֵינוּ
בְּמַעֲנִית לֵבָב
וְיוֹם יַגִּיעַ וְהָיִינוּ
לְשִׁבֳּלֵי זָהָב.

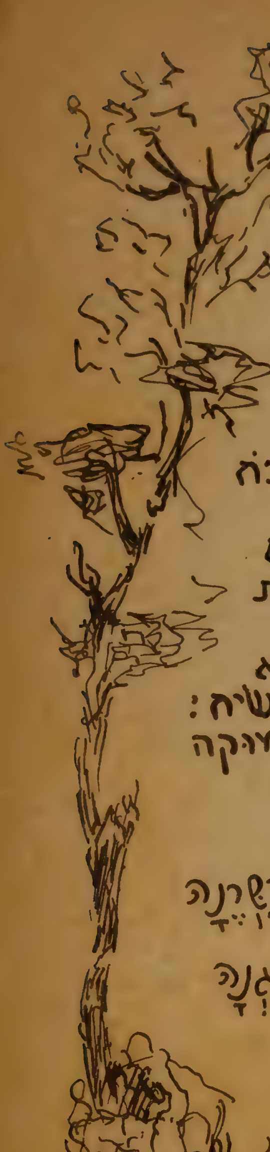
וְיֶלֶד רַךְ יָבֹא אֵלַיִךְ
פִּרְחֵי דָגָן לָבֹר
וְהֵלֶךְ דַּל בִּמְלִילוֹתַיִךְ
רַעֲבוֹנוֹ יִשְׁבֹּר.

חֲרֹשׁ, חוֹרֵשׁ, וּזְרַע, זוֹרֵעַ,
בְּמַעֲנִית הַלֵּב;
וּבֹאוּ, בֹּאוּ, זָר וָרֵעַ,
לְחַג קָצִיר קָרֵב.

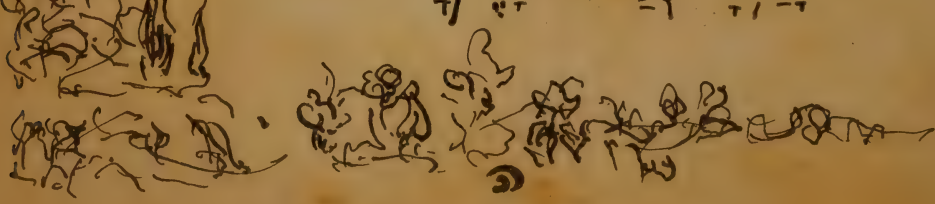
האביב

בא.

משגשג כל עשב ומלבלב
כל עץ. ובוקעים ועולים
בהם הכוחות הגנוזים.
הארץ מוריקה והנה פרושה לפנינו
בשמלתה החגיגית, משובצת הפרחים.
יפה היא בימים אלה, והיודע אותה ודבק
בה, מתעורר בו החשק העז לתור אותה
לארכה ולרחבה.
גשמי הברכה רוו את האדמה הצמאה ובכח
רב היא מעניקה לכל שהכה שרש בה.
עדיין עננים קלים מכסים את פני השמים
אך החמה המתגברת כבר מבשרת לנו את
השרב הקרב, מבשיל תבואת השדה.
ושוב, כבכל שנה, עומד אתה בפני הפלא
של ההתחדשות, ולוחש לך כל עץ וכל שיח:
תתחדש, תתחדש גם אתה. ובנשימה עמוקה
של הרוח הצחה ממערב שואב האדם כח
לקראת הקיץ הארוך, הצחיח.

פקדת הארץ ותשוקקה, רבת תעשרנה
פלג אלהים מלאו מים
תלמיה רוה ברביבים, ברביבים תמוגגנה
צמחה תברך
לבשו כרים הצאן ועמקים יעטפו בר
יתרועעו אף ישירו
עטרת שנת טובתך

הא

לַחְמָא עַנְיָא

דִי אֲכָלוּ אַבְהָתָנָא

בְּאַרְעָא דְמִצְרָיִם.

כָּל דִכְפִין יֵיתֵי וְיֵיכֹל, כָּל
דִצְרִיךְ יֵיתֵי וְיִפְסַח. הָשַׁתָּא עַבְדֵי,

לְשָׁנָה הַבָּאָה בְּנֵי חוֹרִין.

מַה נִּשְׁתַּנָּה
הַלַּיְלָה הַזֶּה
מִכָּל הַלֵּילוֹת:

שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת
אָנוּ אוֹכְלִים חָמֵץ וּמַצָּה, הַלַּיְלָה
הַזֶּה כֻּלּוֹ מַצָּה. שֶׁבְּכָל הַלֵּילוֹת
אָנוּ אוֹכְלִים שְׁאָר יְרָקוֹת,
הַלַּיְלָה הַזֶּה
מָרוֹר.

עבדים היינו לפרעה במצרים.

ויוציאנו יי אלהינו משם ביד חזקה ובזרוע נטויה. ואילו לא הוציא הקדוש ברוך הוא את אבותינו ממצרים, הרי אנו ובנינו ובני בנינו משועבדים היינו לפרעה במצרים. ואפילו כולנו חכמים, כולנו נבונים, כולנו זקנים, כולנו יודעים את התורה, מצוה עלינו לספר ביציאת מצרים.

מצה

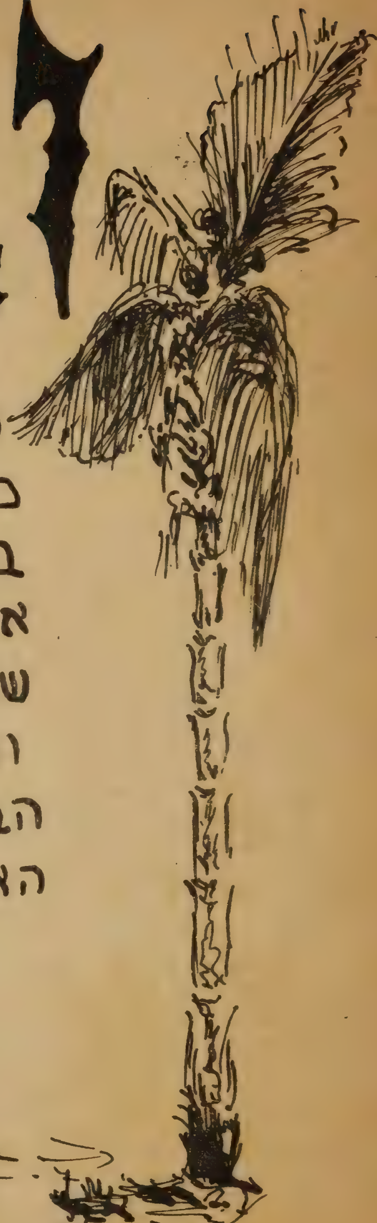
זו שאנו אוכלים על שום
מה? על שום שלא הספיק בצקם
של אבותינו להחמיץ ויאפו את הבצק
אשר הוציאו ממצרים עוגות מצות,
כי גורשו, לא יכלו להתמהמה.
וגם צידה לא עשו להם.

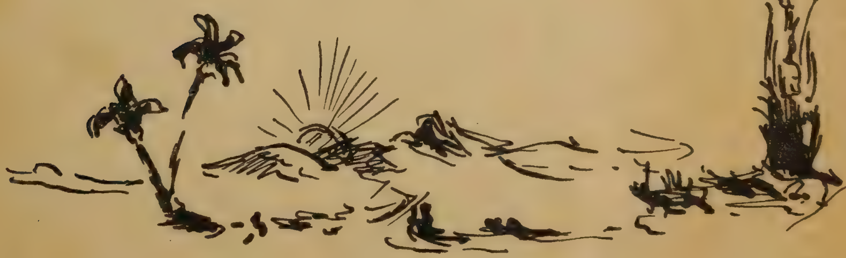
מרור

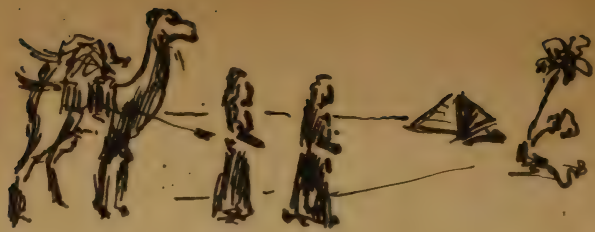
זה שאנו אוכלים
על שום מה? על שום שמררו
המצרים את חיי אבותינו במצרים
בעבודה קשה, בחמר ובלבנים ובכל
עבודה בשדה, את כל עבודתם אשר
עבדו בהם בפרך.

והגדת לבנך ביום
ההוא לאמר: בעבור זה
עשה לי אלהים בצאתי
ממצרים. לא את אבותינו
בלבד גאל הקדוש-ברוך-הוא,
אלא אף אותנו גאל עמהם
שנאמר:
ואותנו הוציא משם למען
הביא אותנו, לתת לנו את
הארץ אשר נשבע
לאבותינו.

בִּמְתֵי מְעַט, בְּשִׁבְעִים נֶפֶשׁ
יָרְדוּ אֲבוֹתֵינוּ מִצְרַיְמָה, וְעַתָּה
שָׂמְךָ אֱלֹהִים כְּכוֹכְבֵי הַשָּׁמַיִם
לָרֹב, כְּמָה שֶׁנֶּאֱמַר: וּבְנֵי
יִשְׂרָאֵל פָּרוּ וַיִּשְׁרְצוּ וַיִּרְבּוּ
וַיַּעַצְמוּ בִּמְאֹד מְאֹד, וַתִּמָּלֵא
הָאָרֶץ אוֹתָם.

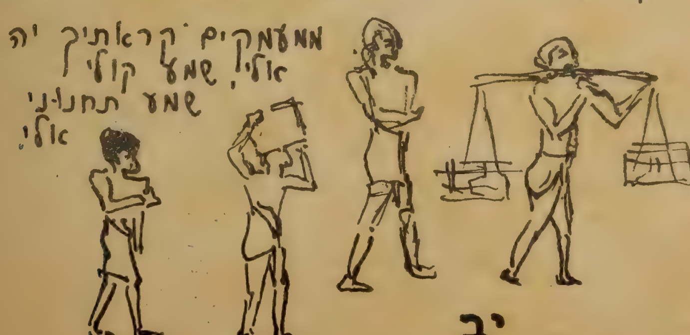

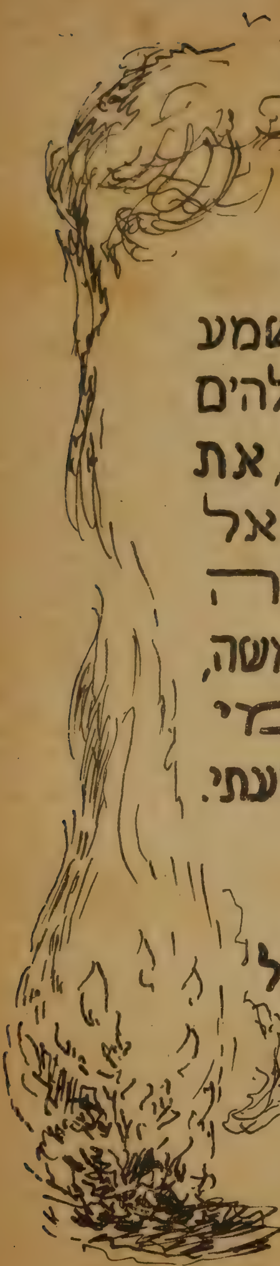
ויקם מלך חדש

על מצרים אשר לא ידע את יוסף. ויאמר אל עמו: הנה עם בני ישראל רב ועצום ממנו, הבה נתחכמה לו, פן ירבה, והיה כי תקראנה מלחמה ונוסף גם הוא על אויבינו, ונלחם בנו ועלה מן הארץ. וישימו עליו שרי מסים למען ענותו בסבלותם; ויבן ערי מסכנות לפרעה, את פתם ואת רעמסס.

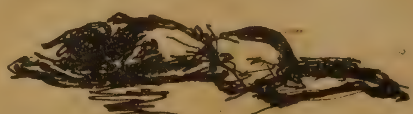
וְכַאֲשֶׁר יְעַנּוּ אוֹתוֹ, כֵּן יִרְבֶּה וְכֵן יִפְרֹץ.

ויקוצו מפני בני ישראל. ויעבידו המצרים את בני ישראל בפרך. ויצו פרעה לכל עמו לאמור: כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו וכל הבת תחיון.

ויהי בימים
הרבים ההם, וימת
מלך מצרים, ויֵאנחו
בני ישׂראל מן העבודה
ויזעקו ותעל שועתם אל
האלהים מן העבודה. וישמע
אלהים את נאקתם ויזכֹּר אלהים
את בריתו את אברהם, את
יצחק ואת יעקב. וַיֵּרָא מלאך יי אל
משה בלבּת אש מתוך הסנה. והסנה
בֹּעֵר באש ואיננו אֻכָּל. ויאמר: משה,
משה! ראֹה ראיתי את עֳני עמי
אשר במצרים ואת צעקתם שמעתי.
ועתה, לכה ואשלחך אל פרעה
והוצא את עמי בני ישׂראל
ממצרים אל ארץ הכּנעני, אל
ארץ זבת חלב ודבש.

לך שוב מצרימה ועשית לי עם!

הידעת איך יֵעשה עם? את האובדים והאומללים תקרא אליך, ואת כל אשר יאנחו מהעבודה, ומרוב פרך. ואשר ייענו תחת ידי נוגשים, ואין להם בלתי אם לב, ובלב הזה מעט רגש. ודִברת אליהם ועשית אותם לעם. לך בוא מצרים, ובאת אל הנענים והאומללים, אל כל הנאנחים והנדכאים ואמרת אליהם, כי עבדים הם - והם לא יבינו; ואמרת אליהם כי אומללים הם - והם לא ידעו; כי גדול עָנְיָם וגדולים מכאוביהם ונורא לחצם וכל עָנְיָם וגאלת אותם.
ועם רב ימשך אחריך מקרב אחיך אשר לא ידעת ואשר לא ידעוך עוד ומקרב כל העם מסביב אשר רע ומר להם;

והיית לאב המון אדם ולראש שבטיו,

ועשית מן התולעים - אדם, ומן

האדם-עם ומעפרות חול- ארץ.

ויוציאנו

יי ממצרים
ביד חזקה
ובזרוע נטויה
ובמורא גדול

ובאותות
ובמופתים.

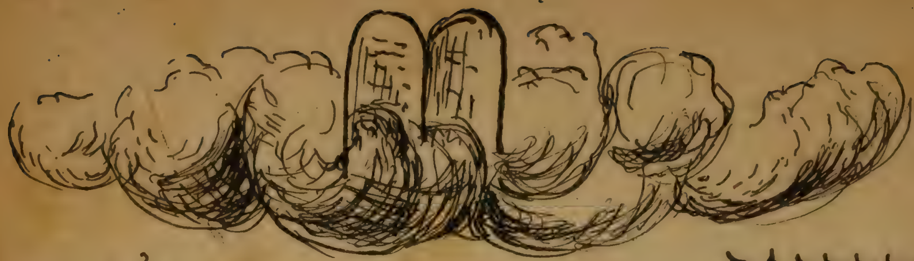

אָשִׁירָה לַה' כִּי גָאֹה גָּאָה
סוּס וְרֹכְבוֹ רָמָה בַיָּם.

זָכוֹר אֶת הַיּוֹם הַזֶּה
אֲשֶׁר יְצָאתֶם מִמִּצְרַיִם
מִבֵּית עֲבָדִים

ויצאו בני ישראל

מארץ מצרים ביום הזה, ומשה
עלה אל האלהים, ויקרא אליו ה'
מן ההר לאמר: כה תאמר לבית
יעקב ותגיד לבני ישראל: אתם ראיתם
אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על
כנפי נשרים ואביא אתכם אלי.
ועתה אם שמע תשמעו בקולי
ושמרתם את בריתי והייתם לי סגולה
מכל העמים, כי לי כל הארץ.
ואתם תהיו לי ממלכת כהנים
וגוי קדוש.

וביום ההוא נהיו שבטי העברים
הישראליים - לעם ישראל.

בצאת ישראל ממצרים
בית יעקב מעם לעז
היתה יהודה לקדשו
ישראל - ממשלותיו.
הים ראה וינס
הירדן יסב לאחור
ההרים רקדו כאילים
גבעות - כבני צאן

מה לך הים כי תנוס?
הירדן - תסב לאחור?
ההרים תרקדו כאילים
גבעות - כבני צאן?
מלפני אדון חולי ארץ
מלפני אלוה יעקב
ההופכי הצור אגם מים
חלמיש - למעינו מים.

לפיכך אנחנו חייבים להודות ולהלל, לשבח ולברך, למי שעשה לאבותינו ולנו את כל הניסים האלה; הוציאנו מעבדות לחירות, מיגון לשמחה, מאבל ליום טוב ומאפלה לאור גדול ומשעבוד לגאולה. ונאמר לפניו שירה חדשה הללויה.

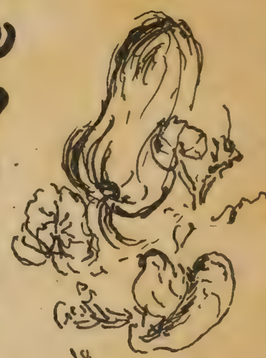

הללויה בצלצלי שמע,
הללויה בצלצלי תרועה.
כל הנשמה תהלל יה,
הללויה.

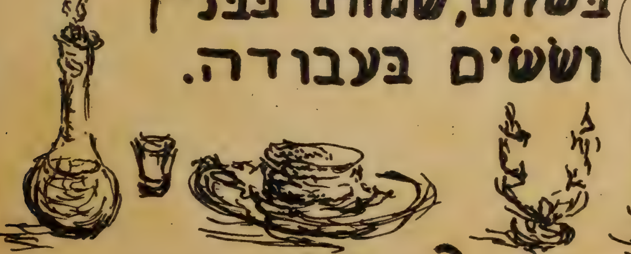

ברוך אתה ״ אלהינו
על הגפן ועל פרי הגפן
ועל תנובת השדה ועל
ארץ חמדה טובה ורחבה
שרצית והנחלת לאבותינו
לאכול מפריה ולשבוע מטובה.
העלה את עמך לתוכה
ונברכך עליה. ברוך
אשר גאלנו וגאל את אבותינו
ממצרים והגיענו ללילה הזה
לאכול פה מצה ומרור, כן
יגיענו למועדים ולרגלים
אחרים הבאים לקראתנו
בשלום, שמחים בבניין
וששים בעבודה.

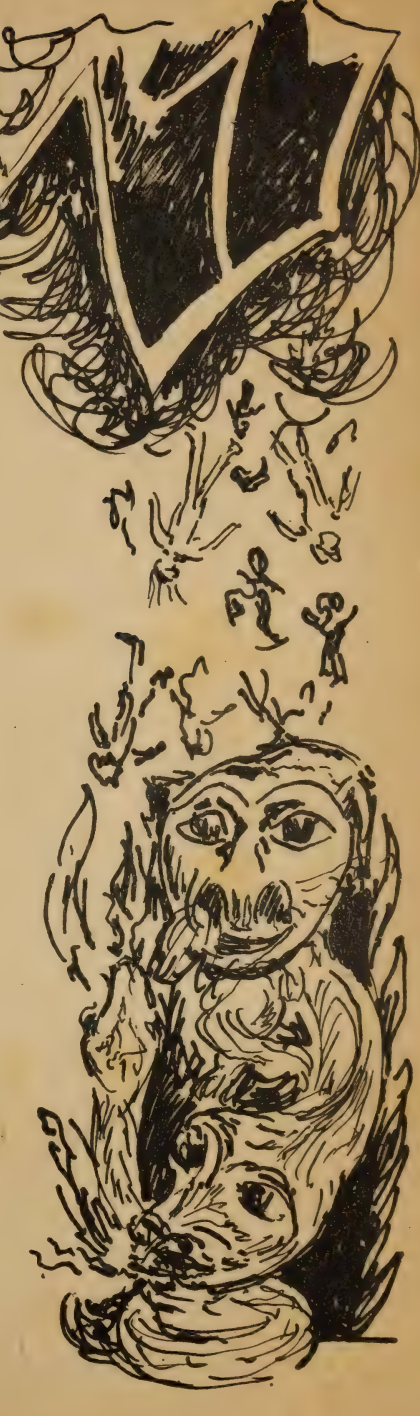

הדורות הבאים

ישכחו, יסלחו,
הבנים לי ילעיגו קולם.
אנוכי לא אשכח,
אנוכי לא אסלח,
אנוכי לא אסלח לעולם.

בכסותי עוד ספוג כל הדם השפוך.
אנחות באָזני נשמעות.
איך יערב לי ייני - ומהול הוא אִתי
ופִתי נלושה בדמעות!

אנוכי עוד אראה - ורואה עד עולם
נהרי - נחלי הזוועה —
ואשרי המחכה לנקמת הנקמות
ואשרי המחכה לשעה.

פֹּךְ חֲמָתְךָ

על הגויים
אשר לא ידעוך
ועל ממלכות
אשר בשמך לא
קראו.
כי אכל את יעקב
וְאֶת נָוֵהוּ הֵשַׁמּוּ.
שפוך עליהם זעמך
וחרון אפך ישיגם.
תרדוף באף
ותשמידם
מתחת
שמי
״
.

אל נא תאמר: הנה דרכי האחרונה
את אור היום הסתירו שמי העננה
זה יום נכספנו לו עוד יעל ויבוא
ומצעדנו עוד ירעים: אנחנו פה!

מארץ התמר עד ירכתי הכפורים
אנחנו פה במכאובות ויסורים
ובאשר טפת דמנו שם נגרה
הלא ינוב עוז רוחנו בגבורה

עמוד השחר על יומנו אור יהל
עם הצורר יחלוף תמולנו כמו צל
אך אם חלילה יאחר לבוא האור
כמו סיסמא יהא השיר מדור לדור

בכתב הדם והעופרת הוא נכתב
הוא לא שירת צפור הדרור במרחב
כי בין קירות נופלים שרוהו כל העם
יחדיו שרוהו ונגנים בידם.

על-כן, אל-נא תאמר: דרכי האחרונה
את אור היום הסתירו שמי העננה
זה יום נכספנו לו עוד יעל ויבוא
ומצעדנו עוד ירעים:
אנחנו פה!

ויהי כאשר שמעו הערבים והעמונים והאשדודים כי עלתה ארוכה לחומת ירושלים, כי החלו הפרוצים להסתם, ויחר להם מאד. וקשרו כלם יחדיו לבוא להלחם בירושלים ולעשות לה תועה. ונתפלל לאלוהינו ונעמיד משמר עליהם יומם ולילה. ויהי מן היום ההוא חצי נערי עושים במלאכה וחצים מחזיקים ברמחים והמגינים והקשתות והשריונים. כל בית יהודה הבונים בחומה והנושאים בסבל-עומסים.
באחת ידו עושה במלאכה ואחת מחזקת השלח.
והבונים איש חרבו אסורים על מתניו ובונים.
ואנחנו עושים במלאכה וחצים מחזיקים ברמחים מעלות השחר עד צאת הכוכבים.

והיו לנו הלילה משמר
והיום מלאכה
ואין אנו פושטים בגדינו.

בארץ ישראל

קם העם היהודי בו עוצבה
דמותנו הרוחנית והמדינית בה
חי חיי קוממיות, בה יצר נכסי
תרבות לאומיים וכלל אנושיים.

לאחר שהוגלה העם מארצו
בכח הזרוע, שמר לה אמונים בכל
ארצות פזוריו, ולא חדל מתפילה
ומתקוה לשוב לארצו ולחדש בה את חרותו
המדינית.

מתוך קשר היסטורי זה חתרו היהודים בכל
דור לשוב ולהאחז במולדת העתיקה, ובדורות
האחרונים שבו לארצם בהמונים, וחלוצים
מעפילים ומגינים הפריחו נשמות, בנו כפרים
וערים, והקימו ישוב גדל והולך, שוחר שלום
ומגן על עצמו ומביא ברכת הקדמה לכל
תושבי הארץ ונושא נפשו לעצמאות ממלכתית.

זוהי זכותו הטבעית וההיסטורית
של העם היהודי להיות ככל עם
ועם עומד ברשות עצמו
במדינתנו

מדינת ישראל

וְהָאָרֶץ תִּשְׁקֹט

עֵין שָׁמַיִם אוֹדֶמֶת
תְּעַמְעֵם לְאִטָּהּ עַל גְּבוּלוֹת עֲשֵׁנִים
וְאֻמָּה תַּעֲמֹד –
קְרוּעַת לֵב אַךְ נוֹשֶׁמֶת –
לְקַבֵּל אֶת הַנֵּס
הָאֶחָד, אֵין שֵׁנִי.

הִיא לַטֶּקֶס תִּכּוֹן. הִיא תָּקוּם לְמוּל סַהַר
וְעָמְדָה טֶרֶם-יוֹם עוֹטָה חָג וְאֵימָה
.... אָז מִנֶּגֶד יֵצְאוּ
נַעֲרָה וָנַעַר
וְאַט אַט יִצְעֲדוּ הֵם אֶל מוּל הָאֻמָּה

לוֹבְשֵׁי חוֹל וַחֲגוֹר וּכְבֵדֵי נַעֲלַיִם
בַּנְּתִיב יַעֲלוּ הֵם
הָלוֹךְ וְהַחֲרֵשׁ.
לֹא הֶחֱלִיפוּ בִּגְדָם, לֹא מָחוּ עוֹד בְּמַיִם
אֶת עִקְבוֹת יוֹם הַפֶּרֶךְ וְלֵיל קַו הָאֵשׁ

עֲיֵפִים עַד בְּלִי קֵץ, נְזִירִים מִמַּרְגּוֹעַ
וְנוֹטְפִים טַלְלֵי נְעוּרִים עִבְרִיִּים – –
דֹּם הַשְּׁנַיִם יִגְּשׁוּ
וְעָמְדוּ לִבְלִי נוֹעַ
וְאֵין אוֹת אִם חַיִּים הֵם אוֹ אִם יְרוּיִים

אָז תִּשְׁאַל הָאֻמָּה שְׁטוּפַת דֶּמַע וָקֶסֶם
וְאָמְרָה: מִי אַתֶּם? וְהַשְּׁנַיִם שׁוֹקְטִים
יַעֲנוּ לָהּ: אֲנַחְנוּ מַגַּשׁ הַכֶּסֶף
שֶׁעָלָיו לְךָ נִתְּנָה מְדִינַת הַיְּהוּדִים
כָּךְ אָמְרוּ. וְנָפְלוּ לְרַגְלָהּ עוֹטְפֵי צֵל
וְהַשְּׁאָר יְסֻפַּר בְּתוֹלְדוֹת יִשְׂרָאֵל.

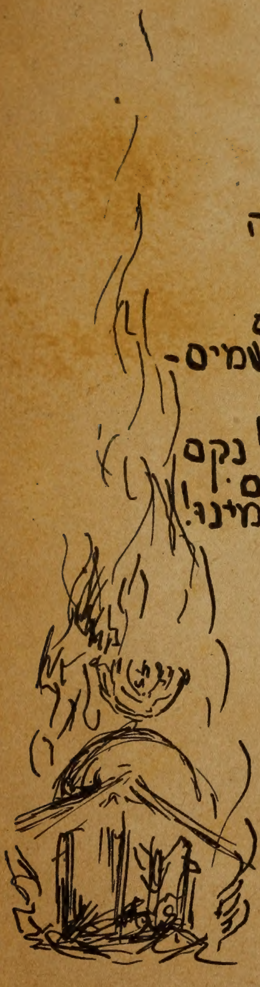

אנחנו

גבורים
דור אחרון לשעבוד
וראשון לגאולה אנחנו!
ידנו לבדה
ידנו החזקה
את כבד העל
מעל גאון צוארנו פרקה
ונזקף עינינו השמימה ויצרו בעינינו
ונצרך למדבר ונאמר לציה - אמנו.
על ראשי הצורים; בין מפלשי עבים
שתינו ממקורי הדרור עם כל נשרי שמים-
ומי אדון לנו?

גם עתה - אם סגר עלינו מדברו אל נקם
במעט נגע בנו שיר עזוז ומרי - ונקם!
לחרבות! לרמחים! התאחזו - הימינו!
על אף השמים וחמתם
הננו ועלינו
בסערה!

הננו ועלינו!
אם אסף האל מעמנו את ידיו
וארוננו ממקומו לא ימוש
נעל נא, איפא, בלעדיו!
ותחת עין זעמו, לברק חמת מבטו
נרד לפנינו תועפות ההרים האלה
ופנים נתראה באויב החמוש
האזינו!
הסערה גם היא קוראת לנו: ההינו!
לחרבות! לרמחים!
יתפרקו ההרים,
ישתברו הגבעות,
או יפלו פגרינו המירים, חמרים
הננו ועלינו
ההרה!

והיא שעמדה לאבותינו ולנו:
שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו אלא
שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו
והקדוש-ברוך-הוא מצילנו מידם

חסל סדר פסח כהלכתו
ככל משפטו וחוקתו
כאשר זכינו לסדר אותו
כן נזכה לעשותו.

לשנה הבאה
בירושלים הבנויה